

Минуле і сучасність

Науковий проект Німецького культурного центру на Бахмаччині

Наприкінці червня Бахмаччину відвідали представники Німецького культурного центру «Wechselwirkung» («Взаємодія»), яких цікавила історія німецьких поселень, виниклих на Бахмаччині в часи російської імператриці Катерини II, у XVIII ст. У Бахмацькому районному історичному музеї гості з Києва, Чернігова, Кіровограда, Білої Церкви, Славутича ознайомилися з виставкою «До історії Біловезької німецької колонії. Минуле і сучасність». Під час екскурсії вони дізналися, що німецьких колоній на Бахмаччині існувало шість – Великий і Малий Вердер, Білі Вежі – II, Кальчинівка, Рундевізе, Катеринополь (пізніше Городок): лютеранські і католицькі. Переселенці спочатку утворили так звану Біловезьку німецьку колонію Борзенського повіту, а з 1923 року ці шість сіл ввійшли до Дмитрівського району Конотопського округу. Мешканці німецьких поселень нашого краю залишили в пам'яті українців яскраві спогади про їхню культуру, звичаї, надзвичайну працелюбність. У 1767 році в Біловезькому степу поселились 583 колоністи, які почали його обживати, а в 1924 році їх проживало вже 5119 чоловік. Вони займалися в основному землеробством, і їхні успіхи в цьому занятті були високо оцінені місцевим населенням. Донині свідки їхньої праці на цій землі відзначають високі врожаї зернових культур, згадують породистих коней, яких вирощували в Кальчинівці, ливарний комбінат у Рундевізе, тротуари в Білих Вежах, електрику ще до війни, бруковану дорогу в Городку, міцні будівлі, а також чистоту, акуратність і чіткий порядок забудови в селах. До цього часу в с. Зеленівці (колишньому Великому Вердері) стоїть з XVIII ст. приміщення колишнього католицького костелу і школа, побудована 1907 року, та ще збереглися деякі німецькі житлові будинки. Нічого не залишилося від інших німецьких сіл.

Кладовища заросли справжнім лісом. Не стало нащадків перших колоністів на Бахмаччині через примусове виселення частини їх нацистами у 1943 році, а також несправедливе виселення радянською владою після закінчення війни 1941 – 1945 рр. на Схід, на Урал, в Сибір, Казахстан, у трудові армії тих, яким вдалося сховатися під час відступу фашистів. Вони, як мешканці наших країв, зазнали жахів колективізації, голодомору 1932 – 1933 рр. та Великого терору 1937 – 1938 рр. Але війна подала їм шанс на нове життя. Вони, як і ми, люблять свою землю, яку отримали після війни. У зв'язку із прийняттям Указу Президії Верховної Ради СРСР про депортацію німців, в з'їзд німців в Україні прийняв рішення оголосити 2016 рік роком пам'яті репресованих німців. На виставці в Бахмацькому районному історичному музеї представлені і матеріали про репресованих представників німецької національної меншини Бахмаччини. У другій половині 50 – х років XX ст. припинилася дія комендатури в місцях їх нового проживання на сході, але їм було заборонено повертатися на батьківщину, а їхні будинки були в основному викуплені в державу і заселені іншими людьми. Тільки час від часу вони самі і їхні нащадки приїжджають на рідну землю звідусіль, куди закинула доля, подихати повітрям дитинства. Це все, що їм залишилося. Нам ж потрібно зберегти хоч «спогад пам'яті останній», як писала у вірші, присвяченій німцям Бахмаччини, поетеса із Зеленівки Мотрона Миколаївна Лапа. Цим і займається музей. Учасниця проекту Ісаєнко Олена Іванівна подарувала музею платівку з курсом вивчення німецької мови, випущені в США у 50 – х рр. XX ст.

26 червня гості відвідали не тільки музей, а й Зеленівку – походили біля костелу всередині його, побачили німецьку школу та могилу розстріляної фашистами сім'ї Еделів в Кальчинівці. Вони були вдячні жителям Зеленівки за гостинність. Дуже зворушило виконання в клубі Зеленівки (колишньому костелі) вокальним ансамблем Німецького культурного центру м. Чернігова Гімну України німецькою мовою. Мелодика надзвичайно красива.

Відвідання музею в м. Бахмач – це науковий проект центру, який був затверджений в Німеччині. Німецький культурний центр в Чернігові створений 17 листопада 2001 року. Першим його Головою був Андрій Штоллер, нині його очолює Віктор Бальцер. До речі, його дід до війни працював у м. Бахмачі бухгалтером на одному з підприємств, але був репресований: він був розстріляний. Активну роль в роботі центру відіграє Людмила Бальцер, яка й організувала цю поїздку. Осередок Німецького культурного центру є і в Городні. Взагалі центр об'єднує етнічних німців, які мешкають у Чернігові і в районах. Його мета – не забути німецьку культуру, мову, традиції, фольклор. У центрі діють гуртки з вивчення німецької мови, танців, є хор, який їздить на різні фестивалі по Україні, а також був у Німеччині. Сьогодні в організації – 200 членів. Німецький культурний центр входить в координаційну раду Асоціації німців України, постійно бере участь в усіх фестивалях, міжнародних семінарах і конкурсах культури і мистецтва.

Запрошуємо відвідати виставку «До історії Біловезької німецької колонії. Минуле і сучасність».

Тетяна СТРИКУН,
директор Бахмацького районного історичного музею.

З вірою

Дорогі брати і сестри!

Одного разу, перебуваючи між своїми учнями Ісус запитав: «За кого мають мене люди?» А сьогодні ці слова Він адресує до кожного з нас: «За кого сьогодні люди мають Христа?» І дуже важливо, щоб кожен у своєму серці запитав: «За кого сьогодні Ісуса Христа маю я?»

Ми знаємо із сторінок історії, що наш народ був язичницьким і не знав християнства. Але із інших сторінок історії дізнаємося, що на нашій землі свого часу приходив і благословляв їх з Київських пагорбів св. апостол Андрій Первозваний. Ми всі також знаємо, що князі Аскольд і Дір були першими язичниками, які прийняли християнство і охрестились, а згодом прийняла християнство свята княгиня Ольга, а князь Володимир Великий охрестив Київську Русь.

Київська Русь за часів князя Володимира, а згодом і князя Ярослава була могутньою державою, культурним і духовним центром Європи, де Бога мали за Вседержителя, який все створив і всім управляє.

Сьогодні ми, люди XXI ст., бачимо навколо хаос, не тільки у суспільстві, де політики борються за портфелі і владу, але навіть і у Церкві, де панує розділення. Ми бачимо занепад моралі, соціальну несправедливість, хвороби, біди і нещастя. А на кінець – здорожчання продуктів харчування і комунальних послуг.

Що сталося з нашим народом і Україною, яка була центром культури, освіти і коліскою православ'я на Русі. А сталося те, що ми маємо Бога не як Вседержителя і Спасителя, а Бог і Церква стали предметом маніпуляцій, як політиків, так і церковних провідників.

І знову зі сторінок історії дізнаємося, що наш народ, ось уже більше як 350 років, поневірявся у кріпацтві, засланнях у таборах, а згодом приєднують до атеїстичного «союзу». І що ми бачимо: в нас починає зникати культура, занепадати мова і в'янути пісня. Забирають в нас і Церкву, а нас самих іменують «малоросами».

Хто це зробив? А зробила це заздрість сусідніх народів до нашої землі, яка милоком і медом текуча, і наша байдужість, а ще постійна тяга до 30-ти срібняків, яка по сьогоднішній день мучить наше суспільство.

Зовсім недавно, ми були свідками того, як один із наших державних провідників – новітній Юда, хотів знову продати нас у кріпацтво. Але народ постав і кров'ю захистив свою самостійність, мову і Церкву. В результаті ми отримали Небесну Сотню, яка і досі збільшується.

«А що ми можемо зробити» – іноді можна почути від людей. В першу чергу, потрібно викоренити зі свого серця гріх. Кожна сім'я є маленькою державою, і коли я є правдивим християнином, то нехай цілий світ збожеволіє, але мене не буде мати в своїх руках. Я не дам себе пожертви, як не далися цьому світу наші св. мученики. Св. Серафим Саровський писав: «Спасися сам і тисяча біля тебе спасеться». І коли таку постанову кожен собі зробить, то тоді почнемо змінюватись ми самі і світ навколо нас.

Відроджуймо свою культуру, традиції, удосконалюймо мову, захищаймо свою віру, Церкву і державу, як це робили наші діди і прадіди, як це зробили Герої Небесної Сотні і продовжують робити наші Воїни-захисники, капелани, медики і волонтери. Порядок має бути у кожній душі і голові. І тоді Бога будемо мати за Вседержителя, який все створив і всім управляє.

Тому, дорогі браття і сестри, дорога громадо м. Бахмача, не забуваймо свою історію, своє козацьке коріння, долучімося до розбудови Української Церкви. За ініціативою Свято-Успенської парафії Української Православної церкви КП, Юрія Володимировича Алфімова, ГО «Вогонь Відродження» і ряду інших добродіїв, які не побажали бути названими, планується будівництво каплиці-меморіалу в пам'ять про Героїв Небесної Сотні і всіх тих, хто віддав своє життя за нашу незалежність.

Дякую всім тим, хто небайдужий до своєї Церкви і Держави, тим, хто вже вклав свою лепту у розбудову нашої парафії.

Ієрей Володимир ПАВЛИНА,
настоятель Свято-Успенської парафії м. Бахмача Української

Краєзнавці презентували збірку «Церковно-визвольний рух на Чернігівщині в 1920-х роках»

Збірку документів і фотоматеріалів «Церковно-визвольний рух на Чернігівщині в 1920-х роках» презентували в Чернігові. Про зміст книги та особливості роботи з архівними документами розповів упорядник збірки, краєзнавець-дослідник Віктор Моренець. До книги увійшли архівні документи, спогади Голови ВПЦР Василя Потієнка, маловідомі світлина культових споруд 1920-1930 років, друковані видання Української церкви 1921 року.

Редакції районної газети «Голос Присеймів'я» книгу нещодавно подарував Ростислав Мартинюк, один із її упорядників. До речі, родивід Ростислава іде зі славного козацького села Голінка.

Допоможемо разом

Громадська організація «ВОГОНЬ ВІДРОДЖЕННЯ» повідомляє, що ми плануємо поїздку на схід в кінці цього місяця. Просимо вас приносити на склад індивідуальні посилки (вказати ПІБ, місце дислокації, структурне формування, номер телефону), продукти харчування (крупы, картопля, морква, капуста, чай, кава, солодощі, консерви, згущене молоко, цукор, мед і т.д.), пральний порошок, мило, цигарки, тютюн, туалетний папір, вологі серветки, батарейки для ліхтариків, медикаменти (препарати проти застуди і діареї), а також кошти для придбання необхідного військового спорядження.

Посилки, продукти та іншу благодійну допомогу просимо передати на склад за адресою м. Бахмач, вул. Першотравнева, 36 (підвал), але спершу зателефонуйте за номером: 0-97-9317271 (Вікторія Іванько).

Реквізити для благодійної допомоги:
Картка Приватбанку: 5169 3305 0241 9077
Номер рахунку: 26001051408519
МФО 353586
ЄДРПОУ/ДРФО 39439231
Отримувач: ГО ВОГОНЬ ВІДРОДЖЕННЯ